

E-ISSN: 2147-1185

İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF THE HUMAN AND
SOCIAL SCIENCE RESEARCHES

itobiad

YIL- YEAR: 2024

Cilt-Volume : 13

Sayı- Issue : 3

Temmuz – Ağustos – Eylül

July - August- September

İSTANBUL / TÜRKİYE

Since 2012 -13 th Years

İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi

Journal of the Human and Social Science Researches

itobiad

Cilt/Volume:13 Sayı/ Issue: 3

Temmuz-Ağustos-Eylül / July-August-September 2024

e-ISSN: 2147-1185

www.itobiad.com & https://dergipark.org.tr/en/pub/itobiad

Yayıncı / Publisher

Mustafa Süleyman ÖZCAN- publisher@itobiad.com

itobiadmuhasebe@gmail.com

 0000-0003-1091-6314

Eyüp-İstanbul

www.itobiad.com

Yazı İşleri Müdürü/Managing Editor

Assoc. Prof. Dr. Mustafa YİĞİTOĞLU itobiad@itobiad.com

mustafayigitoglu@ibu.edu.tr-www.mustafayigitoglu.com

 0000-0001-6308-1475

Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Theology,
Bolu-TURKIYE

Baş Editör/ Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Mustafa YİĞİTOĞLU -

itobiad@itobiad.com , mustafayigitoglu@ibu.edu.tr

 0000-0001-6308-1475

Address: Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of
Theology, Bolu-TURKIYE

Address: Bolu Abant İzzet Baysal University, Prof. Dr. Fuat
Sezgin Library, Scientific Publications and Journals
Coordinatorship / **Coordinator**

3rd Floor, Room 220

Golkoy, 4030, Bolu / TURKIYE

Editör Yardımcısı/Editorial Assistant

Prof. Dr. Serkan DİLEK- serkand1975@yandex.com,

 0000-0002-0393-4509

Kastamonu University, Economics and Administrative
Sciences Faculty, Bolu-TURKIYE

Editör Yardımcısı/Editorial Assistant

Assist. Prof. Dr. Eyüp AKBULUT-

eyupakbulut@ibu.edu.tr

 0000-0003-4314-8462

Bolu Abant İzzet Baysal University, Bolu- TURKIYE

Veri Girişi/Data Entry

Assist. Prof. Dr. Eyüp AKBULUT-

eyupakbulut@ibu.edu.tr

 0000-0003-4314-8462

Bolu Abant İzzet Baysal University, Bolu- TURKIYE

E-Yayın/Electronic Publication

30.09.2024

https://dergipark.org.tr/en/pub/itobiad

Yönetim Yer /Executive Office

Yesilpınar Mah. Ruzgarlı Sokak. No:8/10 Eyup
Sultan -İSTANBUL

publisher@itobiad.com ; itobiad@itobiad.com

www.itobiad.com

Dizinlenme Bilgileri / Abstracting And Indexing Services

[itobiad] Tubitak-Ulakbim **TR Dizin**, Ebsco (Sociology Source Ultimate) , Index Islamicus, **Modern Language Association (MLA)**, Education Full Text (H. W. Wilson) Database Coverage List, IPSA, **CNKI**: China National Knowledge Infrastructure, **Erih Plus**, The Belt and Road Initiative Reference Source (Ebsco), **RILM Abstracts of Music Literature (EBSCO)**, EBSCO - SocINDEX For detailed information, please click here: <https://dergipark.org.tr/en/pub/itobiad>

Digital Platforms

ULRICH'S (Proquest), JGate, Academic Journal Database, Asos, SJournals, Academic Journals Database, Türk Eğitim İndeksi (TEİ), EuroPub, İlahiyat Atıf Dizi (Davet), Sobiad **For detailed information, please click here:** <https://dergipark.org.tr/en/pub/itobiad>

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Serkan DİLEK- serkand1975@yandex.com,

 0000-0002-0393-4509

Kastamonu University, Economics and Administrative Sciences
Faculty, Bolu-TURKIYE

Prof. Dr. Saim KAYADİBİ- saim.kayabidi@marmara.edu.tr

 0000-0002-4753-4216

Marmara University. Institute of Islamic Economics and
Finance Faculty of Business Administration, Istanbul-
TURKIYE

Doç. Dr. Hanudin AMİN- hanudin@ums.edu.my

 0000-0003-3645-287X

Universiti Malaysia Sabah- Malasia

Dr. Maciej MILCZANOWSKI – macm@poczta.onet.pl

 0000-0002-2322-2074

Rzeszow University-POLAND

Dr. Mohammad Manzoor MALİK-uhaibm@yahoo.com

 0000-0001-7309-3832

Assumption University of Thailand-THAILAND

Assoc. Prof. Dr. Şükrü MADEN –

sukrumaden@karabuk.edu.tr

 0000-0002-7165-6299

Karabuk University, Faculty of Theology, Karabuk- TURKIYE

Dr. Nagmi AİMER-najmimuftah@gmail.com

 0000-0003-1739-2509

Higher Institute of Marine Sciences Techniques,
SabrathaLIBYA

Prof. Dr. Ihor HURAK-ihorhurak@gmail.com

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-
Frankivsk- UKRAINE

 0000-0003-1739-2509

Prof. Dr. Norma Md SAAD -norma@iiium.edu.my

International Islamic University Malaysia, Kulliyah of
Economics and Management Sciences

 0000-0002-2455-904X

Islamic Economy

Kuala Lumpur / Malasia

Prof. Dr. Ieva MEIDUTĖ-KAVALIAUSKIENĖ

ieva.meidute@gmail.com

 0000-0003-0435-7632

Vilnius Gediminas Technical University (Vilnius Tech)

LITHUANIA

Dr. Merve YİĞİTOĞLU- merve56yigitoglu@gmail.com

 0009-0006-7833-7131

Presidency of Religious Affairs- Bolu- TURKIYE

Prof. Dr. Esmail ABOUNOORİ-

esmaiel.abounoori@semnan.ac.ir

 0000-0003-4168-7163

Semran University-IRAN

Assoc. Prof. Dr. Ali YILDIRIM – oklubali@hotmail.com

 0000-0003-1687-993X

Tokat Gaziosmanpasa University, Faculty of Theology, Tokat-
TURKEY

Dr. Maksym DOICHYK- maksvdoc@ukr.net

 0000-0001-5081-1336

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, UKRAINE

Assist Prof. Dr. Ahmad ALI- ahmadali.pak@yandex.com

 0000-0001-6739-9384

Abdul Wali Khan University-Pakistan

Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Fine Arts,

Bolu-TURKIYE

Assoc. Prof. Dr. Cennet GÖLOĞLU DEMİR –

gologlu.cennet@gmail.com, Balıkesir- TURKIYE

 0000-0002-8770-6107

Bandırma Onyedli Eylül University

Prof. Dr. Erhan TECİM – erhantecim@gmail.com

 0000-0001-6578-5150

Selcuk University, Sociology Konya-TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Badri ZUBİR - badri@iiium.edu.my

International Islamic University Malaysia, Kulliyah of
Economics and Management Sciences

 0000-0003-3301-9448

Alan Editörleri/Section Editors

İktisadi İdari Bilimler Editörleri / Economic Administrative Sciences Editors

Prof. Dr. Serkan DİLEK- serkand1975@yandex.com,

 0000-0002-0393-4509

Kastamonu University, Economics and Administrative Sciences Faculty, Bolu-TURKIYE

Prof. Dr. Saim KAYADİBİ- saim.kayabidi@marmara.edu.tr

 0000-0002-4753-4216

Marmara University. Institute of Islamic Economics and Finance Faculty of Business Administration, Istanbul-TURKIYE

Assist. Prof. Dr. Samet YÜCE- syuce@kastamonu.edu.tr

 0000-0002-9975-4739

Kastamonu University School of Foreign Languages, Kastamonu-TURKIYE

Prof. Dr. Ieva MEIDUTĖ-KAVALIUSKIENĖ

ieva.meidute@gmail.com

 0000-0003-0435-7632

Vilnius Gediminas Technical University (Vilnius Tech)

LITHUANIA

Prof. Dr. Norma Md SAAD -norma@iiium.edu.my

International Islamic University Malaysia, Kulliyah of Economics and Management Sciences

 0000-0002-2455-904X

Islamic Economy, Kuala Lumpur / Malasia

Dr. Khoirul UMAM- khoirulumam@unida.gontor.ac.id

University Darussalam Gontor (unida),

 0000-0002-5530-8884

Indonesia

Dr. Oğuz ÖZCAN- oguzozcan@ticaret.edu.tr

 0000-0003-4031-615X

Eğitim Editörleri / Education Editors

Assoc. Prof. Dr. Cennet GÖLOĞLU DEMİR –

gologlu.cennet@gmail.com, Balıkesir- TURKIYE

 0000-0002-8770-6107

Bandırma Onyediy Eylül University

Assoc. Prof. Dr. Sıtı Zubaidah ISMAIL- szubaida@um.edu.my

University of Malaya- Malaysia

 0000-0003-3381-4943

Felsefe ve Dini Araştırmalar Editörleri / Philosophy and Religious Studies Editors

Prof. Dr. Erhan TECİM – erhantecim@gmail.com

 0000-0001-6578-5150

Selcuk University, Sociology, Konya- TURKIYE

Dr. Merve YİĞİTOĞLU- merve56yigitoglu@gmail.com

 0009-0006-7833-7131

Presidency of Religious Affairs- Bolu- TURKIYE

Assoc. Prof. Dr. Ali YILDIRIM – oklubali@hotmail.com

 0000-0003-1687-993X

Tokat Gaziosmanpasa University, Faculty of Theology, Tokat-TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Şükrü MADEN –

sukrumaden@karabuk.edu.tr

 0000-0002-7165-6299

Karabuk University, Faculty of Theology, Karabuk- TURKIYE

Nelofar ARA- nelofarara2017@gmail.com

 0000-0003-1366-1505

Lovely Professional University, Pencil-INDIA

Assist Prof. Dr. Ahmad ALI- ahmadali.pak@yandex.com

 0000-0001-6739-9384

Abdul Wali Khan University-Pakistan

Tarih Kültür Sanat Editörleri / History, Culture and Arts Editors

Prof. Dr. Gülçin YAHYA KAÇAR-gulcin.yahya@hbv.edu.tr>

 0000-0001-6056-2564

Ankara Hacı Bayram Veli University State Conservatory of Turkish Music Instrument Education Department

Ankara-TURKIYE

Prof. Dr. Aşkın ÇELİK- a_celik36@hotmail.com

 0000-0003-4056-0371

Manisa Celal Bayar University, Faculty of Education, Manisa-TURKIYE

Assist Prof. Dr. Mahmut Sami KANBAŞ-

sami.kanbas@marmara.edu.tr

 0000-0001-6970-3669

Marmara University Theology Faculty, İstanbul- TURKIYE

Assoc. Prof. Dr. Badri ZUBİR - badri@iiium.edu.my

International Islamic University Malaysia, Kulliyah of Economics and Management Sciences

 0000-0003-3301-9448

İngilizce Dil Editörü / English Language Editor

Prof. Dr. Saim KAYADİBİ- saim.kayabidi@marmara.edu.tr

 0000-0002-4753-4216

Marmara University. Institute of Islamic Economics And Finance Faculty of Business Administration, Istanbul-TURKIYE

Assoc. Prof. Dr. Fatma DEMİRAY AKBULUT-

demiray_f@ibu.edu.tr

 0000-0003-0689-8483

Bolu Abant İzzet Baysal University, School of Foreign Languages, Bolu- TURKIYE

Assist. Prof. Dr. Samet YÜCE- syuce@kastamonu.edu.tr

 0000-0002-9975-4739

Kastamonu University School of Foreign Languages, Kastamonu-TURKIYE

Fransızca Dil Editörü / French Language Editor

Assist Prof. Dr. Zeynep BÜYÜKSARAC-

zeynepbuyuksarac@ibu.edu.tr

 0000-0001-7683-0965

Bolu Abant İzzet Baysal University, School of Foreign Languages, Bolu- TURKIYE

Rusça Dil Editörü / Russian Language Editor

Assist. Prof. Dr. Gulzira ZHAXYGULOVA-

gulzirazhaxygulovala@ibu.edu.tr

 0000-0002-3797-6803

BOLU ABANT IZZET BAYSAL UNIVERSIT- Bolu-TURKIYE

Almanca Dil Editörü / German Language Editor

Assist Prof. Dr. Muhammet Ali CAN

muhammetalican@gmail.com

 0000-0001-8781-0812

Çanakkale Onsekiz Mart University, Theology Faculty, Çanakkale- TURKIYE

İndeks Editörü & Index Editor

Assoc. Prof. Dr. Mustafa YİĞİTOĞLU -

itobiad@itobiad.com , mustafayigitoglu@ibu.edu.tr

 0000-0001-6308-1475

Address: Bolu Abant İzzet Baysal University, Prof. Dr. Fuat Sezgin Library, Scientific Publications and Journals Coordinatorship / **Coordinator**

3rd Floor, Room 220, Golkoy, 4030, Bolu / TURKIYE

Hakem Kurulu / Referee Board

İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi [itobiad], en az iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanmaktadır. Hakem isimleri gizli tutulmakta ve yayımlanmamaktadır. / **Bu konuda genel bilgi için** www.itobiad.com **Journal of the Human and Social Science Researches [itobiad]** uses double-blind review fulfilled by at least two reviewers. Referee names are kept strictly confidential. **For detailed information, please click here:** <https://dergipark.org.tr/en/pub/itobiad>

Telif Hakları/Copyrights

Dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakları yazarlara aittir ve çalışmalarını [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0) kapsamında lisanslanmıştır.

Authors own the copyright to their work published in the journal and their work is licensed under [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)

İçindekiler/Contents

i/x | Jenerik/Generic

Araştırma Makaleleri/ Research Articles

- 1053/1077 | Abdulgaffar Çiftçi & Alper Tunga Şen
Bürokrasi Kuramları ve İşlevselliği: Marksist, Liberal ve Diğer Kuramlar Dahilinde Bir Analiz
Bureaucracy Theories and Functionality: An Analysis Within Marxist, Liberal and Other Theories
- 1078/1108 | Ali Çiftçi & Mustafa Nuri Ural
Atatürk'ün TBMM Açılış Konuşmalarının İçerik Analizi
Content Analysis of Atatürk's Opening Speeches in the Grand National Assembly of Turkey
- 1109/1129 | Engin Karafakıoğlu
İşletmelerin Dijital Evrimi: Endüstri 5.0'ın Bibliyometrik Yansımaları
Digital Evolution of Businesses: Bibliometric Reflections of Industry 5.0
- 1130/1156 | Aylin Alkaya
OECD Ülkelerinin Çok Boyutlu Ölçekleme Analiziyle Daha İyi Yaşam Endeksine Göre Konumları
Locations of OECD Countries According to the Better Life Index with Multidimensional Scaling Analysis
- 1157/1172 | Metin Erdem & Hıdır Apak
Moderated Mediation Analysis Between Burnout and Suicidal Ideation Among Physicians in Türkiye: The Role of Meaning of Life and Satisfaction with Life
Türkiye'deki Doktorlarda Tükenmişlik ve İntihar Düşüncesi Arasında Moderatörlü Aracılık Analizi: Yaşam Anlamı ve Yaşam Doyumunun Rolü
- 1173/1191 | Durmuş Gökkaya
Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzı Ölçeği: Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması
Healthy and Sustainable Lifestyle Scale: Turkish Validity and Reliability Study

1192/1218	Hüseyin Fatih Atlı Tarım & Gıda Pazarlamasında KOBİ'lerin Yeni Teknolojiler (Yapay Zeka, Blokzincir, Makine Öğrenmesi ve Nesnelerin İnterneti) ile Dijital Dönüşümü ve Başarı Faktörleri Digital Transformation and Success Factors of SMEs with New Technologies (Artificial Intelligence, Blockchain, Machine Learning and Internet of Things) in Agriculture & Food Marketing
1219/1238	Hasan Meral Türkiye'de Katılım Sigortacılığının Gelişimi: Sürdürülebilir Kalkınma İçin Stratejik Önceliklerin Belirlenmesi Evolution of Participation Insurance in Turkey: Identifying Strategic Priorities for Sustainable Development
1239/1255	Ahmet Çetindaş Tedarik Zinciri Risklerine Karşı Tedarik Zinciri Stratejileri: Tedarik Zinciri Çevikliği ve Esnekliği Supply Chain Strategies Against Supply Chain Risks: Supply Chain Agility and Flexibility
1256/1276	İpek Yurttagüler Analysis of BIST Gold Index Volatility With Autoregressive Conditional Heteroscedasticity Models BİST Altın Endeksi Volatilitésinin Otoregresif Koşullu Heteroskedastisite Modelleriyle Analizi
1277/1291	Nazif Ayyıldız Bankacılık Sektörüne Derin Öğrenme Yöntemiyle Bakış: BİST Banka Endeksi Hareket Yönlerinin Tahmini A Perspective on the Banking Sector with Deep Learning Method: Prediction of BIST Banking Index Movements
1292/1309	Cem Savaş Uluslararası İlişkilerin Kültürel Boyutunu Yeniden Düşünmek: Kültürel Diplomasi ve Kamu Diplomasisi Kavramlarının Karşılaştırmalı Bir Analizi Rethinking the Cultural Dimension of International Relations: A Comparative Analysis of the Concepts of Cultural Diplomacy and Public Diplomacy
1310/1332	Ümmü Özlem Çerçi Sağlık Kuruluşlarının Sponsorluk ve Sosyal Sorumluluk Tercihleri Üzerine Bir Araştırma A Research On Sponsorship And Social Responsibility Preferences Of Health Care Organizations

1333/1353	Mehmet Ali Demir & Harun Yakışık Enerjinin Tarihsel Gelişimi Historical Development of Energy
1354/1369	Yeliz Cankurtaran Üniversiteler ve Kriz Yönetimi Universities and Crisis Management
1370/1391	Ferhat Kardaş İrade Gücüne Dönüş: Tanımlar, Tarihsel Süreç ve İlişkili Kavramlar Back To Willpower: Definitions, Historical Background & Related Concepts
1392/1417	Gülçin Bilgin Turna Algılanan Çevre Bilgisinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Üzerindeki Etkisinde Çevresel Kaygının Aracılık Rolü The Mediation Role of Environmental Concern in the Effect of Perceived Environmental Knowledge on Sustainable Consumption Behavior
1418/1438	Cemal Kazak Körfez Ülkelerinin Kıskaçınca Mısır İhvanı ve 3 Temmuz Darbesinin Analizi The Egyptian Brotherhood in the Grip of the Gulf Countries and Analysis of the July 3 Coup
1439/1458	Serpil Çılğın A Handful of Peaceful Simple Men on The Hill: Monte Cassino Monastery Tepedeki Barışçıl Basit Adamlar: Monte Cassino Manastırı
1459/1480	Seda Mumlu Karanfil Havayolu İşletmelerinde Sürdürülebilir İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma A Study on Sustainable Human Resources Management Practices in Airlines
1481/1502	İlknur Erkan & Turgay Şirin Öğretmen Adaylarının Enneagram Kişilik Tipleri ile Sınıf Yönetimi Öz-Yeterlik İnançları Arasındaki İlişki The Relationship Between Teacher Candidates' Enneagram Personality Types and Classroom Management Self-Efficacy Beliefs

- 1503/1536 | Gökhan Kerse & Onur Oktaysoy
Münazara Etkinliğinin Birey Üzerindeki Etkilerinin Farklı Değişkenlerle Değerlendirilmesi
The Evaluation of the Effects of Debate Activity on Individuals with Different Variables
- 1537/1551 | Hülya Çağırın Kendirli
Yeni Ekonomide Dijital Pazarlamanın Yeri ve Dijital Medya
The Place of Digital Marketing and Digital Media in the New Economy
- 1552/1569 | Kadir Kaan Göncü
Lojistik Öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Düzeylerinin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı Üzerine Etkisi
The Effect of Logistics Students' Sustainable Development Awareness Levels on Green Product Purchasing Behavior
- 1570/1586 | Halid Halid & Musab Muhemid
Ez-Zeccâc'ın Ma'âni'l-Kur'ân'ında el-Ahfeş'e Yönelik Nahiv ve Sarf Eleştirilerinin Gerekçeleri
The Reasons for az-Zaccâc's Grammatical and Morphological Criticisms of al-Akhfash in Ma'âni al-Qur'ân
- 1587/1610 | Aslan Çıtır
Kur'ân Bağlamında Mefsedetin Önlenmesine Yönelik Bir Tedbir Olarak Mezâcîr ve Yöntemleri
Mazâjir and Its Methods as a Measure to Prevent Subversion in the Context of the Qur'an
- 1611/1632 | Oktay Kirazoluğu
Coverage of February 2023 Türkiye Earthquakes in Greek Media: Is This a New Earthquake Diplomacy?
Yunan Medyasında Şubat 2023 Türkiye Depremleri: Yeni Bir Deprem Diplomasisi mi?
- 1633/1657 | Kezban Şimşek
Contribution of the Telecommunications Industry to Sustainable Development Goals within the Framework of SASB General Issue Categories: The Case of a Telecommunications Company
SASB Genel Konu Kategorileri Çerçevesinde Telekomünikasyon Endüstrisinin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine Katkısı: Bir Telekomünikasyon Şirketi Örneği

1658/1673	Murat Polat Arşiv Belgelerine Göre XVII-XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde Yaşanan Depremler Earthquakes in the Ottoman Empire in the 17th-18th Centuries According to Archive Documents
1674/1695	Betül Karakoyunlu Öğretmenlik Mesleğinin İtibarı: Fenomenolojik Bir Araştırma Reputation of the Teaching Profession: A Phenomenological Research
1696/1724	Fikret Osman Bitişik Şartlı, Bağdaşır Seçenekli ve Bağlantılı Tasımların İndirgenmesi Üzerine On the Reduction of Conditional, Inclusive and Copulative Syllogisms
1725/1752	Zeynep Özmen Bol Part-Time Paradox: The Rise of Female Part-Time Employment and Its Impacts on Germany's Labor Market Yarı Zamanlı Paradoks: Kadınların Yarı Zamanlı İstihdamındaki Artışı ve Bunun Almanya'nın İşgücü Piyasası Üzerindeki Etkileri
1753/1786	Fatma Tombak İsmet İnönü Dönemi (1939-1950) Türkiye'de Sosyal Darwinizm ve Öjenik Politika ve Uygulamaların Değerlendirilmesi Evaluation of İsmet İnönü Period (1939-1950) Social Darwinism and Eugenic Policies and Practices in Türkiye
1787/1805	Emre Öztürk Sosyal Dünyanın Metodolojik İzdüşümleri Arasında Bir Karşılaşmanın Anatomisi: Comte ve Mill'in Nedensellik Tartışması The Anatomy of an Encounter Between Methodological Projections of the Social World: Comte and Mill's Causality Debate
1806/1823	Ramazan Kıraç İşyeri Nezaketsizliği Çalışan Verimliliği ve Örgütsel Bağlılık Üzerine Bir Araştırma: Sağlık Çalışanları Örneği A Study on Workplace Incivility, Employee Productivity And Organizational Commitment: The Case of Health Workers